

La protagonista es diu Herminia Colom Gironès. Què hi ha de biografia seva?

L'únic que hi ha meu és que soc el net del Josep Descarrega Llop, que va ser una de les víctimes dels Fets de la Fatarella, de 1937.

Comença amb un Santiago i acaba amb un altre, diferents però connectats alhora.

Perquè s'ha d'intentar explicar l'anarquisme des de les dues òptiques. Des de l'anarquista més abrandat al més reflexiu. Jo no sé quin és l'autèntic, però en qualsevol cas s'ha magnificat molt l'anarquista violent i s'ha menyspigit tota la bonesa que tenia l'anarquisme filosòfic com a doctrina i cal recordar que hi va haver moltes col·lectivitats que van funcionar molt i molt bé a les Terres de l'Ebre o a Barcelona.

Per què destaca la persona de Josep Maria Alomà?

Perquè va fer moltes coses a nivell personal per molta gent i també per Tarragona, pel Bisbat, per totom. Va salvar molt de patrimoni artístic i com anarquista es va enfrontar contra els violents dintre de la mateixa doctrina. Personalment, m'identifico més amb les víctimes que no pas amb els botxins perquè a la Terra Alta, la CNT-FAI no va aportar res de bo.

El va conèixer?

Sí. Jo he tingut una vida intensa i, entre moltes coses, vaig ser delegat sindical durant la construcció de la nuclear de Vandellòs II, on el vaig conèixer. M'adonava que ell no lligava gaire en la dinàmica que hi havia allà, però de tant en tant feia algunes reflexions i em feia pensar. És un home que em va quedar al cap i temps després, quan vaig trobar un llibre que parlava d'ell, vaig veure que era un personatge que, d'alguna forma, casaria molt bé en *La doble mort d'un anarquista* per explicar aquest altre vessant.

Vostè ha estat polític, sindicalista, dirigent veïnal... Des de la perspectiva actual, creu que una persona pot ser tot això sense trair-se?

S'ha d'intentar fer bé cada cosa que es fa perquè aleshores t'enriqueixes tu i és una aportació que fas a la societat. En aquest sentit, com a escriptor crec que estic fent una feina de culturitzar una part de la societat que tingui la mínima preocupació per conèixer el seu passat històric, ja que venim d'una època en què ens han explicat la història molt malament. Els autors de poble, al nostre nivell, expliquem una part de la història que ningú s'havia pres la molèstia de fer.

A 'La doble mort d'un anarquista' recorre més d'un segle. En quin punt ens trobem ara?

Espanya no ha avançat. És més, crec que encara anem enrere.

La fitxa

La doble mort d'un anarquista
Josep Gironès

La doble mort d'un anarquista

Autor: Josep Gironès
Editorial: Pagès Editors
Gènere: Històric
Pàgines: 420

«El fil narratiu que et facilita una dona, que està pendent de tot, no t'ho pot facilitar un home que, en el millor dels casos, ha anat a lluitar»

«Ara hi ha analfabets digitals, històrics, culturals i socials. No conec ningú que vulgui més cultura. És la nostra mancança»

«A la Fatarella, les víctimes eren els descendents dels assassinats al 37, però víctimes també n'eren els dels botxins»

Quan vivíem al mas, la mare em va ensenyar a escriure i a llegir, a terra, amb un carbonet perquè deia que si no en sabia, seria un analfabet.

Ara no n'hi ha d'analfabets.

Sí que n'hi ha. Hi ha analfabets digitals, històrics, culturals i socials, en qüestió d'educació. Abans, pels voltants dels anys vint i trenta, la societat obrera volia les vuit hores de treball, vuit de descans i vuit de cultura perquè la gent volia saber, volia culturitzar-se per saber qui l'enganyava i qui no. Es preocupaven i van crear els Ateneus, que eren per a nosaltres.

Les escoles són públiques ara.

Sí, però anem a veure què ens ensenyen, no anem a aprendre. Jo soc molt observador i escolto molt també i mai no he sentit dir a ningú que vulgui més cultura, que vulgui tenir més coneixements. És aquesta la mancança que tenim. I de resultes d'això, les forces que dominen l'economia i la política ens fan anar per allà on volen.

Malgrat els atemptats, les guerres, el pretorianisme... Les dones sustenten la seva història.

La dona és la que mou el món, des de sempre. Per tant, no és gens d'estrany que les meves protagonistes siguin sempre dones. És un reconeixement i si vols, també un egoisme perquè el fil narratiu que et facilita una dona, que està pendent de tot, no t'ho pot facilitar un home que, en el millor dels casos ha agafat el fusell o ha anat a tirar una bomba.

Els seus protagonistes, l'Herminia i l'Esteve són molt balladors. A vostè li agrada ballar?

La Dolors, la meva dona i jo ballam molt. De fet, aquest llibre el volia titular *Balls robats*. Perquè ens vam casar joves i ens vam dedicar a treballar, a la criatura... per la qual cosa vam perdre alguns balls. I aquest matrimoni que surt a la novel·la també ha perdut balls.

Quin ambient es viu actualment a la Fatarella?

Quan es va publicar *La Cabana*, la gent va veure que la versió oficial no era la correcta, que deia que si van assassinar aquells pagesos, era perquè alguna cosa havien fet. I no és cert. Els van assassinar perquè s'oposaven a la col·lectivització de les terres. Després vaig treballar molt per aixecar el monument que hi ha en la seva memòria. Potser és una de les coses de les quals estic més orgullós perquè d'alguna forma vam tornar la pau a aquelles famílies. I de camí també va servir per integrar els fills i els nets dels botxins. Perquè les víctimes eren els descendents dels assassinats, però víctimes també n'eren els descendents dels botxins, assenyalats tota la vida.